

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
30 Ianuarie st. v.
11 Februarie st. n.

Esse in fie-care duminica.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 5.

ANUL XIX.

1883.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 25 lei.

Odată pe zefirul...

dată pe zefirul sprinten
Prin codrul verde trecător
Îți trimiteam o dulce știre,
O vorbă de amor.

Și pasărilor cântătoare
Odată le spuneam cu drag,
Să-ți cânte dorul, scump tovarăș,
În drumul meu pribeg.

De vrei să știi acum de mine,
Întreb' al tómnai aspru vânt,
Și frușza galbenă privește
Cum pică la pământ!

Al pasărilor amărite
Acum ascultă tristul glas,
La crânguri, văi, dumbrăvi și codri
Cum țic un bun remas!

M. Pompiliu.

Cocóna Bălășica.

Mahalașicică din București.

— Copie de pe natură. —

O cunoșceți. Mai în tot anul o vedeți la Előpatak.

Mi se pare, că de două ori a fost și la Tușnad.

Acésta eră încă în anii cei buni.

Acum începe a i se trece vremea. E cam pe la patru-deci ani, póte și mai bine.

De lăsat nu se lasă, cum o șciti; dar totuși dă înderept, vedénd cu ochii și tóte i merg în consecință: martor paltonul de catifea ce pótre dimineța.

E cam pe la anii 55--60; franșurile s'au rărit de tot și pe la spate e ros bineșor.

Cocóna Bălășica dice însă filosoficeșce: „Pentru dimineța, de béut apă cu lapte de capră, e bun destul“.

Apoi pune cu el o rochie borde cu multe, multe garnituri și o pelerie cu pene roșie.

Sé nu fie destul pentru a corecta necorectitatea unui palton ros?

Și cocóna Bălășica are și țigară în gură și pungă de tutun la brău.

Ce „chic“!

Chic de mahala. Dar pe la Előpatak cine-o șciete?

După prând, cocóna Bălășica face toaletă mare când iese cu soră-sa „Evgenița“ la preumblare.

Ore sé nu ve presint, în trecét, și pe Evgenița?

E cu un-spre-dece ani mai mică decât soră-sa și încă frumușică de tot, de și e despărțită de doi bărbați.

Vina însă n'a fost a ei totdeuna.

Tată-seu, plăponar dela Bărăție, a măritat'o când eră de cinci-spre-dece ani cu un subvisor de vamă. Ilușiunile despre astă partidă mare se făcură curénd fum.

Subvisorul a jucat în cărți tot ce câștigă, tot ce fură, ba a jucat și hainele de zestre ale nevestei sale. Curénd a fost și arestat, judecat și condamnat.

Pe când el eră încă în pușcărie, cocóna Bălășica n'a lăsat pe soră-sa în pace până ce n'a cerut și obținut despărțenia.

La trei ani, Evgenița s'a măritat ierăși cu un moșier bétrán, dar bogat.

Acésta însă, în loc s'o ducă véra pe la băi, pe la voiagiuri, în loc s'o ducă iérna la București, la soră-sa la lotto și cărți; o ținea iérna, véra la moșie sé îmbétrânescă de urit, cu cucuveele.

Tot la statul cocónai Bălășica, Evgenița a lăsat la moșie bărbat și copii și de doi ani șede la soră-sa până ce se va termină și acest proces de despărțenie.

Bani de cheltuit are. Bietul moșier, îndată ce-și vinde grăul și cucuruzul, trimite nevestei sale galbini, cu sutele.

Cum am đis, cocóna Bălășica făcea toaleta mai mare când eșea la preumblare. Luase cu sine cinci costume noué, patru rochii cu codă și mai la tóte pelerie la fel.

Ba mi se pare că „musiu Năstăsenu“ care a sosit mai deunăđi din București, mi se pare că i-a adus și o mantelă nouă și pantofi cu funte de atlas și tocure galbine.

Cel puțin am observat, că decând a venit musiu Năstăsenu, cocóna Bălășica merge mai des la musică, merge mai des la pădure, că arată mult pantofii noi cu tocure galbine și funte de atlas.

Ieri chiar a pus mantela nouă; numai pasemantării și dantele, când a fost la scaldat.

La baie când merge, cocóna Bălășica e încă tot cu punga de tutun la brău și țigara în gură.

Ce sé făcă de urit? sêrmánica! La Előpatak nu sânt „vecinicele“ nu sânt prietenele și cu nemți și unguri cum sé jóce lotto și cărți, când nu șciete bobă de ungréscă și nemțescă?

Umblă bieta cocóna Bălășica cu cărțile în busunar și n'are ce face cu ele!

Nici musiu Năstăsenu n'are p'aci poftă de jucat.

— Deu! mai bine eră la București! — oftază cocóna Bălășica.

Să mergem și noi cu gândurile sale s'o vedem ce face, cum trăiește când este în Bucureștiul cel regretat.

*

V'am spus, că cocóna Bălășica e mahalagóică. Ea are în Tîrchilești * o casuță mică în mijlocul unei curți jumătate desgrădită. La porța închisă sînt doi duși mari, cu umbră lată. Porțița este și ea încă în picioare, ca porța, dar închisă nu-i nici odată, căci cocóna Bălășica stă mult în acea porțiță deschisă când își fumează țigara în haina cea de mătăsu cu codă și așteptă pe vecinicele și pe musiu Năstăsenu la cărți sau la lotto.

Câte odată trebuie să trimită după dînsii câte de trei ori pe bietul Coconel, băiatul cel mare sau pe Marghiolița, fetișora cea mai mică.

Nu ve mirați! Cocóna Bălășica are cinci copii, de și nu ia nici pe unul cu dînsa la băi. Are și bărbat, scriitor la poliție cu 132 lei vechi pe lună.

Copiii sînt sănătoși voinici; totă ziua se jocă în grădina după casă.

Câte odată merg băieții și la școlă când au cisme bune și cărți de învățat. Acesta cam rar se întîmplă: cu 132 lei vechi pe lună cum să trimiți trei băieți la școlă, de și învățămîntul e gratuit?!

E adevărat, de multe ori a căpătat cocóna Bălășica ajutoare pentru copii dela primărie și dela minister. Dar ce s'alege din acei bani, dice cocóna Bălășica, decă i cheltuiesc jumătate pe birji până ce i scoți?

Decă se mai folosește de ceva: sînt lemnele ce capătă de pomană.

Din mîia ce stînjini de lemne ce, în totă ierna, împarte primăria celor lipsiți de mijloce, cocóna Bălășica știe totdeuna scóte cinci, șese. E prietină cu femeia comisarului; astfel nu e greu a căpăta certificat de paupertate. Și câte d'aceste certificate mai cere cocóna Bălășica pe an!

Fetele le ține cocóna Bălășica acasă. „Dor nu le va trimite la școlă de văpsea acum când aci merg și fetele sacagióice și ale cărcumăresei din colț!

Aristocraticul principiu este aprobat și de vecinicele.

Și feta cea mai mare mai are și trebă p'acasă. Ea face cafeua neagră când are cocóna Bălășica „sindrofie“ * și sinarofie are în tóte zilele și totă ziua; ea merge de cumpără jimla prospătă și laptele covăsit pentru hrana familiei, ea duce la simigirie *** carne de miel la fript, când finanțele permit mîncare caldă în casă.

Servitóre rar când are cocóna Bălășica. Dar nici n'are trebuință. Două odăi, trei paturi, nici un dulap, o canape, șapte scaune și o mesă de cărți: ietă totă gospodăria.

În cuhnă, unde-și ține cocóna Bălășica hainele acățate pe pãrete, are trei talere, patru tacãmuri, cinci pãhare, nouă cesce de cafea neagră, o chisea de dulcătă, două ulcele, una mare, una mică și o doniță de adus apă.

Ce-i mai lipsește, află la vecinicele, precum află vecinicele la dînsa ce le lipsește lor.

S'o dicem chiar acum, spre lauda cocónei Bălășica,

* Suburbiu din București.

* Óspeți, societate.

** Covrigărie.

șica, că cu vecinicele trăiește ca cu surori. Certe, in-trigi, zizanii, critici, neînțelegeri nu se pomenesc.

La inventarul de mai sus, uitasem să trec tablaua roșie și lingurițele de argint, din care a mai ramas patru.

Călingurițele sînt de argint nu incape indoiela. Cocona Bălășica de dece ori strigă pe di:

— Coconel! Calipsită! Marghioliță! Ștefan! Iorgușor! aduceți o linguriță de argint lui musiu Năstăsenu sau la cocóna Illichia, Tinculița, Cleopatră, Nastasia, după impregiurări.

Iorgușor nu pre aduce linguriți; el cam rar vine prin casă. Pantaloni și jacheta i sînt ciur de găuri și rupturi. Chiar dicea dl Andonescu, bărbatul cocónei Bălășica, că: „Bine ar fi să se ia băiatului haine, când se va scóte lefa“.

Dar bieții 132 lei vechi ajunge-vor ore la tóte? Brutarul nu-i plătit de două luni și băcanul de patru.

Mai la urmă nici va mai da cafea, zahar, dulcătă, luminări pe credit. Atunci adio cărți! adio lotto! Și tot aduc lottoul și cărțile trei, patru sfanți pe di.

Din aceștia se plătesc tutunul, pudra, birjele de mers la șosea și altele.

Ar mai fi o resursă: galbenii Evgeniții. Dar și aceștia nu știi cum să-i mai împărțesci.

Înainte de tóte Evgenița trebuie să plătescă la Mme Blanche, unde-și face rochiile, câte 500—600 franci costumul; apoi ghetete ia tot dela Jobin ca doi napoleoni pãrechia.

Acum s'a mai deprins a purta și ciorapi de mătăsu și mănui cu dece nasturi.

— Modă próstă, — o dice chiar și cocóna Bălășica.

— Dar așa pórta damele acum, — spusese boerul cel de pe podul Mogoșóiei; și ambițiunea Evgeniței este să semene pe d'asupra cu „damele bune“.

*

Fiind că e vorba de boerul de pe podul Mogoșóiei, o să mai comit o indiscrețiune.

Cocóna Bălășica și cu soră sa Evgenița au fost astă iernă la bal la Bossel, în domino de atlas rosa.

La Bossel a făcut cunoștința unui boer de pe podul Mogoșóiei; ba a și scos masca inaintea lui, căci muriă de dor, curtesanul boer, să vedă decă gurița Evgeniței e frumoasă ca și ochișorii sei?

Se vede, că gura a ținut ce a promis ochii, fiind că d'atunci tot mai des se vede careta boerului prin Tîrchilești.

Nu stă careta chiar la porțița cocónei Bălășica; o vezi numai la cărciuma din colț. Dar cine nu știe unde merge boerul care se coboră aci?

Ore merge-va și la Elópatak?

A promis e'o face și asta, numai să pótă scápa de nevastă-sa, care i cere s'o petrecă la țeră, unde voiește a sta peste veră.

Evgenița abia-l așteptă; ba și cocóna Bălășica.

Cum muriă boerul de dor să vedă gura Evgeniței, așa dorese cocónele din Tîrchilești să audă ce mai fac damele „cele bune“?

A știi tot ce se petrece pe unde nu vor ajunge nici odată cât vor trăi, a știi tot ce se vorbește la Cameră, la Senat, la Curți de tribunale, la cutare sau cutare cocónă de boer sau ministru important! A aia cum a fost îmbrăcate la bal la curte tóte damele d'a rëndul! Pentru Evgenița nu e mai mare fericire.

Și de audít aud tot cocónele: Evgenița și Bălășica dela misteriosul boer și ce află ele, se înțelege că află mahalaua întregă.

Mult se miră ambele surori, când spune boerul, că nevastă-sa nu joca cărți, nu fumază țigară, că lucrează totă ziua și că ea singură își înveță copiii.

Ba chiar a ride le vine când aud, că mai toate damele cele bune așa fac acum.

— De n'ar veni asta modă și pe la noi, prin mahalala! — strigă spariată cocóna Bălășica.

Une-ori boerul cu careta aduce bombone în sac de hârtie rosa seu cutie de carton. Evgenița privește aceste de lucruri secundare. Cât va tine procesul de despărțenie, ea se mulțumește, în prima linie, cu noutățile boerului.

Boerul încă dice noutăți, fumază țigări și așteptă finitul procesului de despărțenie!

Atunci însă nu va scăpa cu cutii de carton și saci de hârtie; atunci el va plăti costumele la Blanche și botinele la Jobin și multe, multe altele.

Plătescă-le! are cu ce. Zestrea nevastei sale aduce patru-spre-dece mii de galbeni venit și au numai doi copii.

*

Cocóna Bălășica, care este ceva mai socotită decât soră-sa, de câteva zile stă cam pe gânduri în Elópatak.

— Vacanțiile sunt pe isprăvite și boerul nu mai vine, — a dis ea mai de multe ori.

Evgenița ride.

— Prê de multe ori a fost pentru ca să nu mai vie, — pare că ar dice.

Și de ce atâtea grigi? Ore nu mai sunt boeri cu venite din zestrea nevastei? Dór se va mai puté afla veri unul pe la bal la Bossel!

Dar așa e cocóna Bălășica, când are vre-un necas, tot a réu cobește.

Și chiar și astăzi diminéța a avut necas, necas nu glumă.

Cocóna Bălășica doria de mult să mânânce la dejun lapte dulce. Când s'a dus la fântână, pe la opt ore, a și cumpérat lapte prospet, dicea femeia ce i l'a vëndut, pe promenadă.

Laptele însă, cum l'a fierț, s'a și stricat.

Cocóna Bălășica a luat laptele fierbinte, cum erá, și l'a dus să-l tórne în capul lăptăresei.

Lăptăresa a început a strigá și înjurá și unguerește și românește.

Cocóna Bălășica, făcându-se foc, a mers la comisarul de băi cu lapte cu tot. După densa veni și lăptăresa tot stringend și înjurând.

Comisarul de băi, după ce a auđit multe și dela una și dela alta, le-a dat p'amëndoué afară cu pandurul.

Musiu Năstăsenu, un fel de avocat de meserie, s'a dus și el la comisar să apere cinstea și interesele cocónei Bălășica.

Ce i-o fi dis comisarul nu se șcie, destul că cocóna Bălășica remase și pagubașă de lapte și cu ocară pe d'asupra.

De inimă rea se jurá pe la fântână, că piciorul ei granița nu mai trece.

— Să dea Ddeu așa să fie! — ar strigá, de ar fi auđit'o, și bărbatu-seu și toți cinci copiii remași în București pe sēma sacagióicei din colț, care ține casa până ce se vor întórce cocónele dela băi.

Tot astăzi a pățit-o una și Evgenița.

Taman astăzi pusese capotul de fail siminiu cu dantele crēme și codă lungă, ducându-se la baie.

Scăldându-se povestiá multe de tóte în limba sa vióie, plină de imagini și culóre locală, limbă bizară ce regret a nu și deplin pentru a v'o face cunoscută. Ce povestiá, plăcea nemeșitelor din satele vecine, da-

melor din Brașov, și ar fi plăcut ori cui ar fi auđit-o pentru originalitatea sa.

Pe când da de înteles bine și lámurit, că cei patru-spre-dece mii de galbeni venit ai boerului de pe podul Mogoșóiei sânt venitul ei, pe când se laudá cu multe nevédute și nepomenite, intrá în basin și dna Elisa B. cu trei fetițe ce are.

Pécatul, se vede, impinse pe Evgenița să se încerce a legá prietesug cu compatrióta sa din București, pe care nici o véduse pân'ací.

Ca să prindá vorba, începú a-i istorisi pe lung și pe larg povestea cocónei Bălășica cu laptele seu și a injurăturilor înghițite.

Dna B. fórte rezervată, ascultá cu indiferență, scăldându-și copilele.

În focul narațiunii, din nebăgare de sēmă seu spre a-și da ifos,* Evgenița aruncá de mai multe ori câte „soro dragă* dnei B.

Cu tótá modestia sa, dna B. auđind'o, măsurá pe Evgenița cu o privire rece și eși din baie, fára a-i respunde un cuvânt.

Desprețul acestei tăceri nu scăpa nimerui din vedere.

Începurá acum a se întrebá toți dela băi, că cine ore e dama de lumea bună și cine cele cu imitațiuni schimosite?

Lucsuósele, sgomotósele, láudárosele și aventurósele surori páreau a nu sta în aceeași cumpenă; ba vor cumpeni mult mai ușor decât simpla juna femeie, care de trei săptămáni tot același costum purtá și care ingrigiá singura de toți copiii sei.

Cred că nu mult va trece și se vor convinge, că cele ce se preumblá cu țigara aprinsă, cu punga de tutun la brâu, cele cu gurá mare și lucș nebun, nu trec în București de femei cum se cade, ci de mahalagióice din Tirchilești.

Din Tirchilești seu alte mahalale, tot una este, tot d'o considerațiune seu mai bine a dice de o „neconsiderațiune“ se bucurá decă sânt ca Evgenița și ca cocóna Bălășica.

Constanța de Dunca-Schiau.

Plânge frunđa 'n codru!

Plânge frunđa 'n codru, salca plânge 'n rit,
Se cobóră 'n lume vremea de urit;
Iernă e prin lume, iernă 'n ceriuri sus,
Dulce primăveră! unde te-ai ascuns?

Dulce primăveră! când vei reveni,
Cine șcie unde me vei mai găsi! ?
Inima ce geme, frunđele ce plâng,
Se tot pierd prin lume până ce se sfing.

Dulce primăveră! unde te-ai ascuns,
Multă fericire și plăceri ai dus;
Dus-ai tot ce-i dulce, și frumos, divin,
Nopți cu cer de stele, și cu cer senin.

Și-ai lăsat în urmă-ți dila de urgie,
Când uritul prinde 'n om tovărășie,
Când nu sânt nici frunđe, nici ierburi, nici flori
Și cobóră 'n lume traiul gânditoriu.

1882.

* Ton mare.

V. E. Stătescu.

C ă s ă t o r i a

*după timpuri, climate și după moravurile diferitelor popoare.**

Instinctul reproducțiunii, pe care se bazează existența și durată speciilor, îl întâlnim la toate ființele viuitoare. La animale apropierea secului se face instinctualmente, ele se supun legilor naturii; nu este însă tot astfel și pentru om, care are aceleași organe. aceleași instinct și acărui uniune secșuală, numită *căsătorie*, este sancționată prin legi și supusă la diverse obiceiuri. Aceste obiceiuri și legi a instituțiilor omenesci variază după climate, popoare și gradul civilizațiunii.

În Europa, și generalmente sub zona stîmpărată, căsătoria este monogamă, ad. bărbatul se unește cu o singură femeie. Causa fiziologică a monogamiei se află în nașcerile femeilor, cari sînt 96 la 100 bărbați.

În zona toridă proporțiunea bărbaților cătră femei este inversă, ad. 96 bărbați la 100 femei, de unde rezultă căsătoria poligamă, s'eu mai multe femei pentru un bărbat. Din considerațiuni politice, în Asia și Africa, s'a făcut din poligamie un precept religios.

Civilizațiunea europeană, care se infiltră încet-încet la popoarele barbare, a modificat în mod considerabil acest obicei; pentru că în țările noastre mai mulți călători au observat, că poligamia nu eră generală la aceste popoare, și că nu există decăt numai la clasele bogate și arare-ori la cele s'race. Din acesta stare a lucrurilor rezultă, că popoarele poligame sînt moleșite, enervate, barbare și-și pl'că capul sub v'erga despotismului.

La națiunile, unde num'rul nașcerilor de secul femeiesc este cu mult mai mic, decăt a celor de secul bărbătesc, o femeie are mai mulți bărbați. În astfel de împregiurare se află locuitorii Thibetului, Bentamului, Nepal și Java, pe cari lipsa femeilor i-a constrins la *poliandrie*, însă acesta formă de căsătorie se modifică în fie-care ți, de c'nd bărbații își caută femei în alte ținuturi, și astfel se va fini cu ștergerea totală a poliandriei.

O faptă incontestabilă este, că monogamia e generalmente mai respândită pe p'ământ, decăt poligamia. Popoarele cele mari ale anticității erau monogame, și civilizațiunea modernă a adoptat acesta căsătorie, ca cea mai bună pentru rassă și moravuri.

Căsătoria monogamă nu rem'ne restrînsă numai la speția umană, ea există și la alte speții de animale, cari instinctivmente trăiesc și mor în strictă monogamie.

Bărbatul acestei speții își alege o femeie și combată până la m'rtre pe acei, cari voiesc s' i-o dispute; din momentul în care a devenit învingătoriu, uniunea este încheiată pe vieță. Nici un exemplu de infidelitate nu este cunoscut la d'ensele; și numai m'rtrea unui soțiu face ca celalalt s'și al'gă altul. Putem cită unele varietăți de moimite: castorul, vulpea, dihorul, jderul, cărtița; i'er dintre paseri vulturul, cocostircul, lebeda, porumbii, filomela etc.

Tote instituțiunile naturii sînt legi imutabile, cari și-au modul lor propriu de executare, instituțiunile omenesci însă sînt supuse la mii de variațiuni mai mult s'eu mai puțiu înțelepte, mai mult s'eu mai puțiu bizare, cari le vom cun'șce din descrierea căsătoriilor și ceremoniile lor la diverse națiuni și colonii respândite pe suprafața p'ământului.

În Asia, l'g'nul genului uman, existau popoare unde legea permitea tatălui de a luă în căsătorie pe fiică-sa, fratelui de a luă în căsătorie pe sora-sa. Astfel

la Perși, Asirieni, Parți și încă la câteva alte națiuni antice, bărbatul se putea căsători cu femeia, ce l'a n'ăscut. La Grecii antici căsătoria eră oprită între copiii aceleiași mame, dar permisă între copiii aceleiași tată. La Egipteni, Arabi, Peruvieni, Siami etc. eră permisă căsătoria între soră și frate. La Tatai, Seyți, Chilieni, Caraibi tatăl luă în căsătorie adese-ori pe fiică-sa.

Apr'pe la toate popoarele orientale și africane este admisă pluralitatea femeilor, pe c'nd la Thibetani, în Nepal și Java, mai mulți bărbați se căsătoresc cu o singură femeie. În regatul Lassa și Calicut asemenea se p'ote ved' căsătorindu-se o femeie cu mai mulți bărbați. Nairele, * femei nobile din Malabar, au dreptul de a se căsători cu mai mulți bărbați, pe c'nd bărbații nu pot s' se căsătorescă numai cu o singură femeie. Femeile din Todvis în nordul Indostanului și cele din Naward se pot căsători cu at'ți bărbați cu c'ți le place.

Indostanii celebră logodna mai multe ȓile, termin'ndu-se ceremonia, logodnica se reint'nce la p'rinții sei și junele nu o p'ote ved' decăt numai după un an, în timpul acesta logodnicul este obligat a lucră pentru p'rinții fiit'orei sale soții. Ottomirii însă urm'ză într'un mod cu totul diferit: după ce logodnicul a locuit cu fidaņtata sa mai multe luni, face cunoscut p'rinților ei, că fiica lor i convine, în cas contrar li o retr'mite. La negrii din Congo și la locuitorii din Kalmuc, fidaņtata trebuie s' rem'ne un an întreg cu pețitorul ei; decă în acest timp nu-i convine, el o retr'mite p'rinților. La T'itarii din nordul Rusiei junele nu obține m'na fetei, pe care o iubeșce, decăt numai după ce se luptă cu d'nsa mai mult timp și o învinge. În Gr'landa îndat' ce s'a terminat ceremonia căsătoriei, f'eta fuge în munți, bărbatul este obligat a țugi după d'nsa și a o v'na c' pe o c'apri'ora s'lbatică, după ce a izbutit s'o ajungă și s'o prindă, ea se sbate cu violență, bărbatul o l'gă în sac și astfel o duce la casa nupțială.

La Aluți, căsătoria este o expedițiune pericul'asă, un adev'rat asalt. Îndat' ce o f'etă este fidaņtată, se retrage în casa p'rinților sei, de unde nu mai ese, și fiitorul consorte trebuie s' o r'pescă din acel refugiu, cu tote loviturile de baston ce curg ca pl'oa pe spețele lui; numai sub acesta singură condițiune ea p'ote deveni femeia lui.

Kamciadalii și Koriacii au un obicei nu mai puțin bizar și periculos. Junele, care voiesc s' se căsătorescă cu f'eta, pe care o iubeșce, cere permisiune dela p'rinții fetei de a o atinge. Decă i se ac'rdă acesta permisiune, atunci f'eta își înfășură tot corpul dela cap până la picior' cu cordele și cu curele așă de tare, în c'nt se form'ză un chiuras înpenetrabil. Junele trebuie s' deslege cordelele și curelele cu totă rezistența, ce i se face din partea fetei, ajutată de compani'nele sale. Numai după o luptă înverșunată și după mii de sg'rieturi și contusiuni, p'ote ajunge la scopul seu și a fi declarat de consorte învingător. Acesta luptă este adese-ori mortală pentru june: fidaņtata și compani'nele sale, i sg'rie fața, tr'ntesc la p'ământ pe s'ermanul amant, care se trudeșce a deslegă curelele, și numai în curs de mai multe luni, și une-ori chiar ani reușeșce a-și r'pi femeia prin asalt. Se înt'plă însă forte adese-ori, că după mai mulți ani de uesten'elă și trudă, bietul june este constrins a renunță la amanta sa și a se retrage s'rbat, torturat, acoperit de pl'gi și une-ori mutilat de m'rtre.

În unele provinci' septemtrionale ale Rusiei, juna

* După: „Philosophie du mariage“ de Debay.

* Nume ce dau locuitorii deia Malabar nobililor și militarilor lor.

Inaintea oglinzii.

consortă prezintă bărbatului său imediat după căsătorie o legătură de nule, cari se-i servescă bărbatului a o biei în cas de indiferență sau recelă în amor.

La Corée, bărbatul poate, după capriciul său, să-și alunge femeia și copiii, ce-i are dela dânsa. La unele colonii misuriene din contra, femeia își părăsește bărbatul după plac, și bărbatul este obligat a-i lăsa tot ce el posedă, afară de vestminte și de armele sale. Fugara poate trăi cu ori-care bărbat i place, a-l părăsi când i este urit, și a și preumbla astfel inconstanța cât durează frumoșii ani ai tinereții.

Legile persiane recunosc trei specii de căsătorii: prima consistă în a cumpăra una sau mai multe femei; a doua, în a închiria o femeie, ca și cum închiriam noi o locuință. Contractul se încheie înaintea judecătorului și nu se poate desfășura fără daune-interese. Espirând timpul închirierii, femeia este plătită și poate fi reînchiriată, decă acesta convine ambelor părți, sau la din contra femeia se poate închiria aiurea. A treia specie de căsătorie, singura care merită acest nume, este unirea a doi indivizi, ce aparțin clasei nobile. Fiicele familiilor nobile și bogate sunt stăpâne în casele bărbaților lor, și comandă celorlalte femei, cari nu sunt pe lângă stăpân decăt numai în calitate de femei închiriate sau sclave, și aceste i datoresc supunere.

La Gali există un obicei foarte înțelept relativ la căsătoria fetelor: părinții nu influențau de loc asupra căsătoriei; fetele aveau privilegiul a-și alege mirele, și alegerea lor era respectată cu religiozitate. Tatăl fetei de măritat invită la prânz cam 50 de juri, și după ce aceștia ședeau în giurul mesei în formă de cerc, feta se preumbla în giur, și după aceea stătea în fața aceluia pe care-l prefera, i prezenta păharul de beut; decă junele acceptă, căsătoria era la moment decisă; el devenia bărbatul ei chiar în aceeași zi.

Regii la început luau în căsătorie pe cea mai frumoasă și viguroasă din fiicele statelor lor. Adese-ori și-au permis și poligamia.

Țarii, înainte de Petru I își alegeau soțiile din clasa plebeilor, și totdeauna frumșia decidea alegerea.

Ar fi ușor a multiplica citațiunile de acest gen; dar credem a fi dis de ajuns pentru a proba, că căsătoria variază după timp, climate, popore în juneta și vigoarea instituțiunilor lor, căsătoriile cresc neconținut; din contră căsătoriile se micșorează și numărul celibatarilor crește după cum națiunile cufundate în lăcomie merg spre decadența lor. Pentru a ne convinge de acest adevăr este de ajuns a arunca o privire asupra Greciei înfloritoare pe timpul lui Aristid și asupra Greciei corupte; este de ajuns a percurge analele Romei republicane și a Romei sub despotismul împăraților, pentru a câștiga convingerea despre înmulțirea și scăderea numărului căsătoriilor, conform severității sau disoluțiunii moravurilor.

La Roma antică erau două specii de căsătorii: una numită *justae nuptiae*, alta *Concubinatus*; prima era când un bărbat contractă conform legilor, cu o femeie de condițiunea sa. Această căsătorie da copiilor toate prerogativele familiei, și părintelui, dreptul potestății paternale. Căsătoria numită *concupinatus* era o unire de a 2-a ordine, aceasta era atunci când un bărbat contractă cu o fetă cătră care avea înclinare, dar dânsa era de o condiție socială mult mai inferioară decăt dânsul. Copiii, cari se născuau din această căsătorie nu aveau nici un drept de familie, ei erau scutiți numai de rușinea bastarților, spre a-i deosebi de copiii născuți din o femeie prostituată.

Această diferență de mare importanță avea de scop

a înduplică pe cetățeni, ca în interesul lor propriu pentru onorea lor și în avantajul propriilor lor copii, să se căsătorească cu soții demne de dânsii.

Acest fel de căsătorii a încetat îndată ce popii s'au suit pe tronul cesarilor. Până în timpul lor căsătoria se făcea fără concursul preoților, celebrându-se numai înaintea magistraților și a rudelor, astfel era în Europa până la Soter, al cincilea succesor al St. Petru. Acesta înțelesese totă importanța, ce trebui să o deie corpului sacerdotal, făcându-l să intervină în afacerile matrimoniale; el publică, că nici o femeie nu se va pute mărita în viitor, fără concursul unui preot. În modul acesta el uni puterea spirituală cu cea temporală, sursa imensei autorități, ce biserica o conservă atât de îndelungat, și care mai târziu sfărîmă chiar autoritatea regilor.

Mai târziu, biserica a prescriș relativ la căsătorie mai multe formalități, a stabilit prohibițiuni, pentru cari papa și-a rezervat dreptul de a acordă dispense, cari trebuiau plătite cu sume de bani.

Numai după lupte îndelungate și energice s'au putut sfărîmă această stare de lucruri, fiind că poporul se confundase în o ignoranță superstițioasă.

A trebuit să vină secolul al opt-spre-decelea și să răspândescă lumina sa binefăcătoare asupra omenirii și prin omenii mari ai acestui secol, și teribila mișcare din 1793 spre a mărgini preoții la specialitatea spirituală și a smulge din mâna lor afacerile civile și această mai ales în Franța.

Azi cele mai multe legislațiuni au făcut din căsătorie un contract pur civil, contract, ce se destinge de ori cari alte contracte, atât prin efectele sale juridice, fiind singurul, ce crează familia, da naștere rudeniei sau alianței, puterii maritale și puterii părintești; cât și prin natura raporturilor, ce crează între părți; confundând cele două părți contractante în o singură persoană, bărbatul și femeia în urma acestui contract formează o singură ființă; ei își datorescu unul altuia totă existența.

Acest contract, cel mai important dintre toate câte le fac omenii, interesăza societatea întregă, ca una ce este compusă din familii, cari nu pot lua naștere, decăt numai prin căsătorie, astfel că cu drept cuvânt se poate dice, că familia este petra unghiulară a societății. Pentru această legiuitorii încă din vechime au reglementat acest contract în un mod special.

Legea romană plasa acest contract între contractele ordinari. Azi însă numai un singur stat, Statele Unite din America, consideră contractul de căsătorie ca un simplu contract privat, doctrină respinsă mai de toate legislațiunile, cari au făcut din contractul de căsătorie un *contract solemn*, pentru validitatea căruia, trebuie observate deosebite condițiuni și îndeplinite diferite formalități. Sunt însă unele state în cari și azi căsătoria este considerată ca un contract religios. Astfel în resumat, căsătoria este considerată de unele state ca un *contract pur religios*, de unele ca un *contract pur civil* și de altele, între cari se numeră și România, ca un *contract mixt* ad. civil și religios tot odată. Majoritatea scriitorilor susțin, că căsătoria este un *contract pur civil*, contract definit mai bine de dl Pothier, care dice: „Căsătoria este un contract solemn, prin care două persoane de sece diferit, capabile după lege de a contractă o căsătorie, se obligă reciproc a avé între dânsii legătura, care trebuie să fie între un soț și o soție”.

Nu pot termină acest articol, fără a aminti un nou contract de căsătorie, numită *casatorie libere*, nereglementată de nici o autoritate părintească, civilă ori religioasă, ci numai de autoritatea *amorului*, autoritatea cea mai naturală și mai puternică, care singură trebuie

să presideze la contractul de căsătorie. Acesta căsătorie și-a luat naștere în Franța prin căsătoria fetelor renumitului Elisée Reclus, care a dat libertate deplină fiicelor sale a se căsători cu cine vor voi. Fetele au iubit și s'au căsătorit cu amantii lor fără concursul vre-unei autorități. Această căsătorie a făcut și facu mare șgomot în toate părțile. Unii o susțin, alții o combat. În România este susținută de dl Const. Mille în revista științifică și literară „Contemporanul”, dar pentru cutezanța sa și-a luat canonul, pentru că a fost inundat de scrisori nu prę măgulitoare.

Iași în 20 jan. 1883.

Nina Monăsterian-Botta.

Bibliografie.

(Flori de tómnă, poesii de Teodor V. Păcățian; Timișoara, cu tiparul fraților Magyar, 1882; pag. 212 în 8-vu, prețul ?

Cu plăcere am cetit poesile din titlu, și cu plăcere venim să le facem în fața onoratului public o scurtă, dar conștiințioasă recenziune. După cum arată scara seü registrul cărțicelei, ele sânt produse dintr'un restimp de dece ani 1872—1882; și cu toate că autorul, tot la scară, le împarte în secțiuni de amor, tragedii, diverse șcl., putem dice, că în partea lor departe precumpenitoare se țin de lirica amorosă, anume de specia cântecului (Lied). Numai puține, între densesle ales așa intitulatele „tragedii”, ar fi să fie balade ori legende ori de altă specie, cum vom vedé mai jos.

Di Păcățian demult atrasese atențiunea scriitorului acestor șire prin câte o poesioră publicată în „Familia”, „Aurora română”, „Amicul Familiei” și altele. Acum după cetirea mai atentă a colecțiunii, precum sperăm, încă numai prime a asemeni poesioré, nu ne îndoim a declară, că dl P. între compunătorii de versuri rom. din presinte este unul dintre puținii, nu numai chimați, ci și preoți ai Musei Erato.

Fără dubiu dsa posedé talent poetic nu de toate dările, foc mult, fantasié vivace. Și ce e mai mult și mai îmbucurător, acest talent necum să stagneze au plane să retrogradeze, ci merge desvoltându-se. Document al acestei este, că piesele poetice într'adevăr bune și frumoșe din volumele de față mai toate datéză din cesti doi trei ani din urmă.

Numéroșe din acestea pörtă, încât pentru forma și tehnica lor internă, semnătura adevăratului liric: cesura de aur, cum o numesc esteticii moderni, și cum nu totdeauna se află precum s'ar cade, mai ales nu la poezi nostri lirici de până acum. Adecă în partea primă precumpenitoare simțământul se desvoltă în mod corespunător: după acea prin o întorsură scurtă și surprindătoare se introduce; în fine ni se arată și manifestă în întregă frumuseța, bunătatea și adevăratatea, de care e capabil sinul atóte-cuprindător al poetului. Par că auți în atari poesii lirice demne de numele ce-l pörtă, undulările acelu simțământ în preparațiune; par că te infiori de ciocnirile acelor unde și valuri cu realitatea vieții și lumii în introducere; din cari însă, ca odinórá din undele și spumele mării, răsare frumoșă Venus: ideia binefăcătoare, mângăitoare și linișcitoare.

Cutezăm a cită în această privință din poesile de sub recenziune prę frumoșele „Créngă ruptă”, „Marica”, „Vină iérna”, „Nóptea”, „La despărțire”, „Spune mândrei”, „Pénă albă” șcl. În toate aceste cântece finele, conclusiunea așa dicend pocneșce, te surprinde prin frumoșă întorsură, prin introducerea și revelarea

p'aci epigramatică a simțământului fundamental. P. e. în „Créngă ruptă”, după ce turturéua inderșert tot cântă pe créngă ruptă provocându-o, ca acesta să de muguri, și după ce primăvéra, verită într'un sin pătimitor și inșelat, inderșert il tot rógă pe acesta, ca să se apuce de iubit, cât de frumos și adevărat inchiaie poetul esclamând :

Vai ! lăsați-ve de lupte,
Tótă truda e 'nsedar :
Créngă ruptă, inimi rupte
Nu mai dau de fel lăstar !

Asemenea în „Spune mândrei”, după ce poetul își descopere și desvoltă dorul invăpăiat de alésa inimii sale, și după ce acesteia i-a trămis vorbă pe nuori și pe ale vântului aripe, că o așteptă să o lipescă de sinul seu cald, pe cine nu-l va incântă și pętrunde esprimerea finală, pe cât delicată pe atât și durerosă, a amórei p'aci fără speranță :

Tot aștept... tu nu mai vini,
Ca durerea să-mi alini :
Tu nu vini, trămiți mereu
Numai dor din sinul teu !

Spune mândrei, vânt ușor,
Nu trămită-atăta dor :
Tramită mai puținel,
Dar vină și ea cu el !

Cugete frumoșe, surprindătoare, adese cutezate încă găsim nu puține în poesile dlui P., așa cât în respectul acestor ultime ne vine a crede, că dsa a studiat și studiază cu predilecțiune pe marele poet magiar Petófi cel cu fantasiá sirépă, ca să ne respicăm astfel. Cel puțin din „O lume!”, unde poetul vorbeșce despre perirea lumii prin foc, după ce odată perise prin apele diluviului, strofa finală :

Și foc când te-a cuprinde :
Să șcfi, c'acea schintea,
Din care te-i aprinde,
Va fi inima mea !

ne revocă în memorie un loc analog din „Smintitul” lui Petófi. Ba din câteva prosopopeie frumoșele se pare, nu afirmăm categoric, că autorului nu-i remase necunoscut nici Lenau, marele măiestru al prosopopeiilor; cu toate că aceste le-a putut altcum învăță și dela Petófi, carele, ađi e recunoscut, că în această privință încă a pândit, nu a imitat, pe numitul poet germán.

Nu tip de infruntare dicem și însemnăm acestea despre dl P., din contră din adâncul sufletului nostru dorim, ca junii nostri poeți și literatori rom. să se pună pe studiu de di și de nópte, curățindu-și talentul firesc de șgură și poleindu-l cu diamantele și la lumina diamantelor autorilor clasici vechi și noi. Numai așa putem speră, că tinera nósră literatură se va inavuți din ce în ce cu opuri în adevăr de valóre și neperitoare. Talentul poetic, donul naturei, trebuie împreunat cu artea, ceea ce numai prin studiu se póte căștigă, precum cântă deja bătránul Horațiu (de arte poet) :

Natura fieret laudabile carmen, an arte ?
Quaesitum est. Ego nec studium sine divite vena,
Nec rude quid possit, video, ingenium.

Șerbescă-le în acest respect ca esemplu clasicii tuturor timpurilor și ginților, cari asemenea, n'au imi-

tat, dar au studiat unul fie-care pe predecesorii mai însemnați. Estmod esteticii și istoricii literari de ați recunosc, spre a tăce de reprezentanții celorlalte arti, în Racine și Corneille patosul marilor dramaturgi tragici eleni; în „Divina comedia“ lui Dante vócea tunătoare și înfricoșătoare a profetului Isaia; în satirele, de și pline de vieță, dară dulci ale lui Molière risul vindecător a lui Plaut, s. a. m. d. Ba une-ori ênșiși marii poeți o și mărturesc apriat, bunăoră Schiller scriind lui Goethe: „Ich habe mich dieser Tage viel damit beschäftigt einen Stoff aufzufinden, welcher von der Art eines Oedipus rex wäre“, și reminiscențe din memorata tragedie elenă se și află în realitate în a lui „Logodita dela Messina“.

Ci se ne întorcem din acésta mică excursiune.

Limba, mijlocul și vehiculul poeziei, în poeziile din estiu e cât se póte de bună, nici pré jargonisată nici cădută cumva în celalalt estrem, gramaticește corectă și comptă (cu mici esceptiuni, ca pag. 169: „Drag voinic a țerei mele“, în loc de *al*, șcl.) ușoră, ba une-ori, ales în poeziile ce se apropie mai mult de cântecele populare, plăcut jocósă, p. e. în „Fața albă“:

Față albă, față albă,
Ca și pánza 'n mărțișor!
Ăm o jalba, am o jalbă
Cătră dalbu-ți sinisor.

Ai un sin curat și june,
Ca un sin de ângere!;
Dar îmi spune cine-mi spune,
Că n'ai inimioră 'n el, șcl.

Ritmul e sunător. Cadențele séu rimele asemenea sunt în general bune; esceptiunile-s puțin, buna-mite că de vre-o două trei ori numele diminutiv se vede a se fi pus numai și numai în grația cadențării cu respectivul vers precedent; apoi de câteva ori p. e. pagina 16 *schimbă* riméză cu *rea*, pagina 31 *străfómă* cu *adorme*, pag. *lăstari* cu *insedar*, și alte asemeni, de cari erori veđi bine că comit, mai mult au mai puțin, și alți poeți de ai noștri. De dorit ar mai fi fost mai mare varietate în soiul versurilor și strofele, conform mersului simțemintelor lirice înfocate; apoi ceva mai măricică băgare în sémă a unor regule ale ortografiei etimologice moderate, cu care sunt scrise și tipărite poeziile din vorbă, cum și a interpuncțiunilor, cari adese-ori, mai vértos în poesii, otăresc în mare parte sensul și efectul. Nu trebuie, cetind cutari poeme, să me lupt cu scóterea și ghicirea sensului, pentru ca să nu mi se pérđă într'acea efectul.

Acum se ne înturnăm de la părțile bune ale poeziilor dlui P., la părțile, după opiniunea noastră, mai puțin bune; de la laude la reprobări, dar reprobări frătești. Avem să facem vre-o trei ori patru de aceste.

Prima e, că dl P. în mai tóte poemele sale cântă mai numai amórea, amórea înșelată, amăgită, fără speranță, și mai șcie Dđeu ce fel. Abiá între „diverse“, spre a tăce aice de așa numitele „tragedii“. găsim vre-o șese șapte de alt cuprins, de cuprins patriotic-național (mai bune în concepțiune și execuțiune „Dorobanțul“ și „Amorul româncei.“) Drept că ântâiul și cel mai mistic și mai putinte legământ al vieții omenești și preste tot al universului este amórea. De acea și marele Goethe învétă, că

Liebe sei vorliebend
Unser Thema ward uns bringen;

dar pentru acea peptul poetului, acé al poetului liric, fiind în starea-i entusiastică și însperată așa dicend

centrul, focalarul universului, în care pept universul se reoglindéșce, póte și trebuie să suscêpă în sine și celelalte referințe, dóră mai puțin simțementale, dară cu atât mai reale și mai serioase ale vieții, nisuindu-se a ni-le redá idealisate. „Immer mehr Gehalt!“ strigă drept' acea Goethe generațiunii june a poeziilor germâni. Tot așa ne permitem și noi a strigă generațiunii june a poeziilor români: Nesuți-vê în poeziile vóstre spre cuprins și conținut din ce în ce mai mult și mai profund! Nu uitareți, că un poet adevérat este un adevérat filosof și profet, al gintei sale în special, și al omenimii preste tot, în înțelesul cel mai genuin al cuvântului!

A dóua, dl P. cade câte odată, ca mai toți poeții noștri de până acum, în păcatul diminutivelor, de cari dispune în pré mare abundanță limba noastră delicată („Európânak legláyabb és legbársonyabb nyelve“ cum îmi dîse și scrise mai deunăđi colegul prof. de limbistica și literatura germână de la universitatea de aice, dr. Ugone Meltze.) Estmod p. e. în „Trăescă România“ pag. 171 noi n'am fi đis „Periți voi gânduri grele, periti voi lăcimióre“, obiectul și contestul pofind la acel loc mai bine o augmentațiune. Firește că *lăcémóie*, pentru nuanță sarcastică a sensului acestui augmentativ, încă n'ar fi fost la loc. Poetul însă e đetór în asemeni casuri a creá, a cercuscrie și preste tot a căută și aflá espresiunea adecuată a cugetelor și simțemintelor sale, așa cât tóte să fie în armonia cea mai deplină. Pentru acea se și numește poezia artea limbei.

Tot la limbă se referește observațiunea noastră a treia, aceea, că dl P. uneori cu un singur cuvânt strică efectul cutării poezii dealtmintre bine concepute și executate. Să luăm pentru esemplu îndată prima poemă intitulată „Prefată“ de pré frumoșe și pré frumos deduse cugetări și simțeminte. ~~Etentul acestora~~ îl nimecește chiar ultimul cuvânt *papir*. După doiósele și durerósele tânguiri ale poetului pentru variele decepțiuni, ce întimpinăm în acésta vale a lacremilor și plângerilor; după mângăierile, ce prin poezie vré să le întindă șie și altora; și după ce cu acésta manieră e pe cea mai bună cale de a ne emoțiună: sună órecum ca ironie și sarcasm, ba ne deșeptăm din visul poetic *elbuași*, cum đice Francesul, când auđim, că tóte acele lucruri și consolațiuni poetico-filosofice sunt „pe papir“. Vrënd nevrënd ni se nașce în suflet întreabarea: dar óre în realitate sunt ori ba?

Conferescă-se tot din acest punct de vedere în „Mirésa mea“, strofa a treia, cuvintele „vai de ea“; în „În pădure“, versul penultim, cuvântul „sbier“; în „Ochiu umed“, strofa a treia, cuvintele „pêrul de fuior“ („e fuior în cap“ đice sarcasmul popular rom. unei de tot bálane); în „Ți-am spus“, strofa ultimă, cuvântul „sbieră“; în „Nóptea“, strofa din urmă, vorbele „tu muiere“; în „Tótă nóptea“, strofa ultima, cuvintele „pulpile frumoșe“; în mai multe vorbele „ochi mișei“, și alte asemeni.

Amărăciunile, necasurile, decepțiunile vieții de multe-ori, din ceea ce póte mai înainte n'am fost, ne fac sarcastici. Și încă chiar spiritelor celor mai tari li-se întêmplă acésta mai ades. Lumea ne mușcă: nu desperăm, ci o mușcăm și noi pe densa. Așa se pare că i-s'a întêmpat și dlui P., judecând după versurile dsale acum citate. Numai cât e de băgat în sémă, că ironia și sarcasmul fórte rar se pot bine uni cu fragedimea și delicateta simțemintelor lirice.

În fine partea cea mai debilă din poeziile dlui P. o forméză, după a noastră părere, cele șapte piese intitulate „tragedii“. Ele tractă într'adever têmplăminte tragice, triste, fioróse din vieța socială de tóte đilele. Mai tóte reproduc și datine și credințe superstițioșe po-

porale române, și în privința limbei lor corespunzătoare încă n'am avut de spus mai nimic. Însă poetul nu le-a știut da un anumit nimb și aer istoric și respective mitic, încât să se potă numi balade ori legende. Scurt: ne-a propus niște evenimente înfiorătoare și înspăimântătoare, fără a le idealisa. Măcar că fără idealizare nu există poezie, nu există motor de perfecționare a vieții omenești. Cu un cuvânt: ținem cu idealistii în contra realiștilor, cari par că pe pământ și în lume și în univers nu ved muntii frumosului, deoarece prospectul li-l împedecă unele grămădi de gunoie.

Încheiăm cu speranța, ba cu firma incredințare și convicțiune, că dl Păcățian, cu talentul dsale punându-se pe studiu și progresând tot ca dela începutul carierei dsale poetice, se va alege unul din cei mai de frunte lirici români.

Dr. Grigoriu Silași.

Monumentul A. Mureșan?

Nu este tocmai de mult, de când diaristica română ne spunea, că la adunarea gen. din august a. c. a Asociațiunii transilvane, are să se desvielească monumentul poetului Andreiu Mureșan.

Șcirea acésta nu ni se comunică cu positivitate și după cât se raportase în public despre conferința ținută în astă privință la Brașov, cestiunea nu eră rezolvită perfect.

Se face ori nu se face monument lui A. Mureșan? me întrebără mai mulți amici. Neștiind ce să răspund, me adresai unui cunoscut la Brașov, dela care am primit următoarele rânduri:

Amice,

Vei fi citit despre rezoluția brașovenilor luată anul trecut în prezența dlui v.-președinte al Asociațiunii. Comitetul central aflase adecă cu cale a consultă pe brașoveni despre locul și modalitatea rădicării monumentului. După lungi debateri brașovenii darnici decid, că ei sânt pentru un monument public, demn de poet. Ca să satisfacă însă și conlusul adunării din anul trecut, se ofer a rădică la mormânt până 'n august un monument pe spesele proprii. Decisiunea acésta nobilă s'a dus la comitetul central, de unde n'a urmat nici un răspuns. Într'un târziu se convocă o adunare a inteligenței de aici cu scop d'a se face pregătirile trebuincioase pentru primirea adunării generale. La finele acestei consultări dl Diamandi Manole presentă o hârtie din partea comitetului despărțământului local al Asociațiunii, prin care comitetul central transpune totă cauza în mâinile dlui Diamandi, însărcinându-l ca până în august să ingrigescă de rădicarea monumentului. Urmă o discuțiune ageră: să se rădice ori nu monumentul cu suma adunată până în present? Conferința s'a disolvat cu aceea că cei câți-va membri, câți avură paciența a remâne până la fine, se constituiră într'o comisiune pentru a veni la altă conferință cu o propunere precisă. De atunci nu se mai aude nimic de activitatea comisiunii*.

Va să dăcă sântem tot unde am fost. Nu facem nimic. O singură deosebire tot este, adecă *far niente* este sancționat de adunarea generală a Asociațiunii.

Pare că e făcătură. La noi, aprópe de toate lucrările sânt precipitate. Nu ne pré gândim la rezultat.

Înainte oglinzii.

— Veți ilustrațiunea de pe pagina 53. —

O copie de pe tabloul artistului italian G. Induno. Originalul se află în museul din Milan.

Juna femeie, frumoșică și cochetă, vré să plece undeva; dar înainte de a plecá, se mai rentorce la oglindă, aruncă 'n ea o privire esamănătoare, să se convingă, decă mai este ceva de dres în toaleta ei? Nu este; dar ea totuși găsesce.

Cum să nu? Ori cu câtă atențiune își face o femeie toaleta, în urmă totuși i mai remâne ceva de îndreptat.

Un indiscret tocmai atunci sosește 'n pragul ușei întredeschise. El o zărește, vede cum dânsa voiește să fie cât mai frumoșă. Ore pentru cine atată încordare? El suride. Se crede fericitul... G. M.

Da, este salutară ideia d'a se redică monument poetului național, a fost fericit primul pas prin care s'a dat încarnațiune acestei idei, însă, ca ideia să fie încoronată și cu bun succes, trebuie să avem paciență. Să concedem, că urzitorii ideii erau mulțumiți cu un monument cât de modest d'asupra mormântului, astăzi nu ne mai este permis a remâne la planul primitiv, nu, pentru că astăzi avem sume adunate în numele Asociațiunii, în numele națiunii! Închipuiți-ve acum, că *națiunea română* din Austro-Ungaria redică primul monument național în memoria apostolului redeșteptării ei. De sigur ori cine va merge la Brașov, va fi curios să vedă monumentul bardului național, redicat în numele națiunii române.

Câtă decepțiune pentru acel curios séu entusiast, când, în loc de un monument măreț demn de poet și națiune, va orbecă prin cimiterile de pe Tocile séu Groavér și va găsi un monument, probabil, mai modest de cât ale privaților de prin pregiur.

Este adevărat că suma adunată este mică, dar, decă planul s'a croit pe marele, cine ne silește să redicăm monumentul în anul acesta? Conlusul adunării generale din Deș! Nimic mai comic. După părerea mea, decisiunea acestei adunări a fost cu totul fără calcul, ea a fost luată mai mult dictată de zel decât de judecată rece, pentru că trebuiau luate în considerare toate împregiurările.

Roma (si licet parva comparare magnis) nu s'a zidit într'o singură dă, prin urmare nici noi nu trebuie să ne grăbim, din contra să așteptăm până vom avé un monument cu totul corespunzător, aședat la un loc public, în vederea tuturor.

Ar fi fost fôrte bine decă onor. comitet central din Sibiu n'ar fi trecut așa ușor peste ofertul marinos al fraților brașoveni, ci să fi stat și de vorbă cu dânsii. Propunerea acestora ar fi scos și pe comitet din impasul în care a cădut. Decă acésta nu se mai pôte, va fi bine ca cestiunea monumentului să se amène pentru alte timpuri.

Arbore.

Cronică bucureșcă.

— 24 ianuarie 1883.

(Cunoștințele literare ale gazetarilor noștri. — Schițele pentru statua lui Lazăr. — Din albumul unei poete).

Réu e să fii gazetar fără să ai nițică cunoștință și despre ceea ce mult puțin s'a mai produs și pe ogo-

rul, d'altmîntrelea destul de sêrac al literaturii nôtrel! Căci iecă te espui adese ori sê fii păcălit, ca buna oră cei dela „Telegraful“. În numărul eşit astădi găsesc, la rubrica „diverse“ aceste rënduri:

„O glumă din „Viitorul“. Un tată scrisse fiului seu în străinătate, următorea epistolă:

„Scumpul meu fiu, decă ești sănêtos și noi ne aflăm sănêtoși. Îți trimit un gheroc vechiu, ca sê-ți faci din el unul nou.

„Mama-ta îți trimite fără șcirea mea 15 franci.

„Te rog păstréză-i, căci altfel ești un măgar și eu scumpul și iubitul teu tată“.

Ce se întemplă? acêsta anecdotă, reproducă de „Telegraful“ după diarul „Viitorul“ din Roman, nu e nici mai mult nici mai puțin de cât furată de cest din urmă din culegerea de anecdote a lui D. Iarcu, intitulată „Românul glumeț“ și tipărită pentru a 4-a oră în 1874 chiar în București. Decă cei dela „Viitorul“ merită o strașnică țesălălă pentru că dau produsul muncii altora ca al lor, apoi și cei dela „Telegraful“ se merită mai puțin pentru că nu șciu nici cele ce se petrec, în literatură, în giurul lor.

*

Acelaș perdaf îl merită „Telegraful“ și pentru apretiațiunile-i literare, căci în acelaș număr se anunță pentru a două seu la treia oră volumul de poesii al dlui D. N. Safir: „Cavalul“ însoțit de următorea apretiare:

„Sunt mulți poeți în Țera Românescă, dar mai mulți din ei cãnt dorul, amorul, achizorii (?) pușôrei (?) etc. * Dl Safir e un poet al suferințelor, al luptelor între cei favorisați și cei pãrăsiți de sôrtă, între cei desmoșteniți și cei ce** în mânele lor avuția națională, cu un cuvânt Safir e un Barbier*** al nostru, al românilor“ etc.

Seriôsă sê fie ore acêsta apretiare? Mai înteu că cele mai multe bucăți din volumul dlui Safir sunt închinat tot dorului și amorului. Probe? Citez titlurile d'a rëndul: „Cãtră ea“, „Dorul“, „Strofe“, „Sonet“, „Ei“, „Lilia“, „La Maria“, „Tilia“, etc. Apretiatorul se vede că nu c'a citit, dar nici n'a rêsfoit volumul asupra căruia-și dă părerea. Voit'a sê imiteze pe Pontmartin care făcea dările de sêmă asupra cărților ce i se incredință, fără sê le citească, nevrând ca sê fie înfluințat după cum dicea spiritualul critic?

Tochmai sunt în cetirea volumului dlui Safir, care tãr' a fi de loc un Barbier, nu e nici un rêu scriitor, și, terminându-l, me voui sili sê mulțamesc curiositatea cetitorilor mei, completând printr'un studiu critic apretierea „Telegrafului“.

*

Ieri s'a intrunit la ministerul cultelor comisiunea însărcinată cu judecarea schițelor pentru statua lui Lazăr, cari încă dela 2 januar sunt espuse la Salon. Nu șciu încă ce s'a hotărit, în schimb ve voui vorbi despre lucrările prezentate la concurs.

În mijlocul Salonului, un pedestal destul de mare, ba încă prê mare, supôrtă schița dlui Georgescu, tinerul sculptor, despre care am mai avut ocaziune sê vorbesc. Statua, turnată în gips, în mărime de aprôpe un metru, înfățișeză pe Lazăr în piciore, cu stânga ținând o carte și spriginind blana ce-i acoperă unul din umeri, cu dreapta întinsă cătră public. Chipul lui Lazăr, care a rupt'o cu tradițiunea, căci e fără barbă, are o espresione severă dar mărêtă. Dl Georgescu, în călătoria ce-a întreprins înadins la Avrig, locul natal al lui Lazăr, a găsit din contimporanii acestuia cari i-au

* Copiez întocmai.

** Țin, de sigur.

*** Auguste Barbier, autorul „Jambelor“ și al „Silvelor“.

descriș pe primul dascăl român, cu totul altfel de cum îl șciam noi din icônele cari ni-l înfățișau. Ba artistul a avut ocaziunea sê vedă pe unul din rubedeniele lui Lazăr, despre care i s'a spus că sêmênă ca două piciături de apă cu luminătorul poporului. Mărturia bêtânilor a făcut pe artist sê nu hesite un moment de a luă chipul aceluia despre care i s'a spus că sêmênă lui Lazăr, și noi nu putem de cât sê dăm credemânt acelor în mijlocul căroră Lazăr a trăit cele din urmă zile ale vieții. La piciore sunt aruncate cărți și alte embleme.

Pentru pedestal, dl Georgescu a lucrat două bas-reliefuri. Unul ne-arêtă pe Lazăr la școlă: el e aci, în stânga; lângă dânsul un copilaș; învățătorul esplică la tablă vr'o teoremă de sigur; în dreapta școlarii aședați la rënd, în bance, ascultă. Cel-alt bas-relief ni-l reprêsintă în piciore, în partea din urmă a căruței care-l ducea la locul de naștere, luându-și diua bună dela mulțimea care i incongiôră carul.

Afară de aceste, dl Georgescu a mai espus o schiță de statuă; acêsta, ca de 40 c. m. înfățișeză pe Lazăr asemenea în piciore, dar cu ambele mâni încruciașate; ținând o carte și stringând sub braț mantaua ce-i acopere umêrul stâng.

Tôte aceste schițe sunt de o esecuțiune admirabilă și credem de prisos sê mai spunem că succesul va fi al dlui Georgescu.

*

Cele alte schițe sunt: patru pânze ale dlui Marinescu, și trei desemnuri, conteu, ale dlui Ștefanescu.

Cea de înteu din pânzele dlui Marinescu ne înfățișeză pe Lazăr cam în aceeași pozițiune ca statua dlui Georgescu; deosebirea e numai, că mâna stângă e întinsă mai în jos, cartea din dreapta e d'o mărime ridiculă, ier figura prê ordinară. A două pânză reprêsintă bustul lui Lazăr, care nu are nimic din mărêtă pe care o atribuim originalului, ier cete alte: una, Lazăr la școlă, cealaltă plecarea lui. În cel de înteu din aceste tablouri, învățătorul e la catedră; în fața lui, în dreapta, sunt înșirate bancele; fundul e ocupat de tabla; în cel d'al doilea, șeșând pe dricul carului, tras de doi boi, își ia cu mâna remas bun dela București, care se zăreșce perdându-se în fund. Fața nu i se vede, fiind cu spatele spre privitor, ier vestmântul e mai mult o trêntă de cât o haină.

Într'un cuvânt, nu ne mulțamesce.

Al treilea și cel din urmă concurent e d. Ștefanescu. Ce este dsa. ne spune următorele rënduri înșirate în josul planului dsale pentru statuă: „Pictor român din București, născut în Ploeschi, bursier al statului, medaliat, brevetat în Franța pentru invențiune, fost stenograf la Cameră și la Senat și membru al mai multor societăți instructive“, și celelalte, și celelalte...

Pecat că toate titlurile aceste n'a putut sê folosescă nimic celui ce le pôrtă! Tabloul dsale ne arêtă pe un reverendisim părinte, având o respectabilă barbă, mâna dreaptă întinsă, ținând o carte deschisă, stânga la pept și drept vestmânt, o lungă sutană care atinge pământul. La piciorul pedestalului, pe treptele cari îl susțin, o femeie (România, se vede), care pãșeșce spre Lazăr, ținând în dreapta o coronă de lauri, ier în stângă un felinar, acest din urmă pôte pentru a vedé mai bine, și a nu se împedecă! Acêsta concepă dlui Ștefanescu, după cum vedeți, nu pôte fi de cât absurdă, cu tot brevetul dsale de invenționist. În adevr, iecă aci două statui, două subiecte, cari ne împart atenziunea. Dar nu ne trebuie asta, și de cât două statuie rele, eră mult de mai dorit ca d. Ștefanescu sê ne fi dat una bună, sê fi făcut pe Lazăr, deșteptătorul Românilor, singura care ne trebuie!

Cele alte desemnuri nu sînt mai reușite de cît cel de sus. Într'unul Lazăr (îl numesc astfel prin convențiune) imprășcie cu drepta lumina lumii de ascultători care îl încongiora și care e alcătuită din copii, japănese, tombateriști sêu ișlicari și bonjuristi; e o imitațiune rea după tabloul destul de cunoscut: Galilei demonstrând rotațiunea pămîntului. Al doilea desemn ne transportă în munți, la granița nemțescă, după cum arătă parul infipt pe dîmbul din stînga. Lazăr „cu sacul pe spate” cum ăice poetul și per pedes apostolorum cu toiagul în mâni pășește spre curmătura munților, ier norodul: bărbați, femei, copii, baci și oi plîng în urma lui.

Și cînd se gîndește cineva, că dl Ștefanescu e la Roma!

*

Din albumul unei poete, necunoscută încă, despre care-mi rezerv plăcerea să ve întretin altă-dată:

De zimbesc vr'odată,

E ca să gonesc

Falșele speranțe

Ce me amăgesc;

Și de mai vers lacrimi,

E ca să stropesc

Florile durerii

Ce în cale-mi cresc!

E nevoie de comentarii? Nu cred de astă-dată!

A. C. Șor.

Literatura si arte.

101 mici istorii și anecdote amuzante. Sub acest titlu a apărut la București o broșură compusă de dl T. Vartic și adunate mai mare parte din gura țeranului român. Prețul e 50 de bani și se află de vîndare la tôte librăriile din capitala României.

„Doctorul practic” sêu „Dicționar de medicină, chirurgie și farmacie populară”. Ietă o lucrare nouă igienică, menită a face servicii bune în familii. Ea e compusă de dl A. Bally, doctor în medicină dela facultatea din Paris. Se află de vîndare prin librăriile din București, cu prețul de 3 lei.

Chromatică poporului român. Discurs de recepțiune, rostit în ședința Academiei Române dela 12 martiu 1882 de S. Fl. Marianu membru al Academiei Române. Estras din Analele Academiei Române, seria II, tom. V, sect. II, memoriu și noțiuni, a eșit de sub tipar la București.

Frantusirea la București a început să deștepte resens. Ietă ce scrie un foiletonist în „Binele Public” despre un nou ăiaru frances apărut acolo: „Să vorbesc despre aparițiunea ăiarului „La vie Roumaine?” Gravura după coperta acestui ăiar vorbește singură, că lucrurile în țera noastră merg tôte pe dos. Cum? în România, români cari scriu în limba francesă despre viața românescă? Cum? au uitat românesce? Nu le mai place limba străbunilor lor? Cum? Nu e o rușine pentru țera noastră ca singurul ăiar care iese în edițiuni de lux să fie frantuzesc?”

Asolamente și Rotațiuni, însoțite de un memoriu pentru introducerea lor în agricultura țeranului, de Basiliu Moga, profesor de agricultură, a apărut la București. Broșura conține 25 pagini si se vinde pe la librării pe prețul de 50 bani esemplarul.

Statua lui Lazar. Cetim în „Binele Public:” In urma decisiunii luată de comisiunea, ce s'a adunat ieri Duminică în salonul de la Stavropoleos, spre a

examină schițele expuse pentru proiectul statuei lui Lazar, facerea acestei statui a rămas definitiv asupra sculptorului Georgescu. Costul statuei va fi între 22 și 24 mii lei și pentru facerea ei dl Georgescu va cătă să se ducă în Italia. Trebuie să adăogăm, că comisiunea a însărcinat pe numitul sculptor român să mai aducă ore-care modificări proiectului presintat de dsa.

Cavalul, volum de cîntece, 132 pagine, de d. Demetriu Nicolae Safir a eșit de sub tipar la București. Se află de vîndare pe la librării pe prețul de 2 lei. Autorul dedică cartea sa: acelor cari luptă pentru triumful marilor idei socialiste.

Încercări asupra propagărei industriei și comerțului național. Așa se numesce o broșură de 70 pagini de d. inginer I. P. Condiescu aparută la București. Se găsește de vîndare pe la librării pe prețul de 1 leu 50 bani.

Un ôspe filo-român. Așa se 'ntituleză o broșurică de 15 pagiae, de profesorul Z. Antinescu, în care acesta vorbește de poetul german Uli Chanz, poet care luptă pentru unirea latinilor cu germânii.

Điaristic. *Điare noue*: „Mehedințul”, odată pe săptămână la Turnu-Severin; „Pressa Liberă”, la București, va eși de două ori pe săptămână.

C e e n o u ?

Sesiunea generală a Academiei Române în anul curent, precum scrie corespundintele dela Academie al „Familiei”, se va deschide la 15/27 martie. În acêsta sesiune noul membru dl dr. Atanase Marienescu va ceti discursul seu de recepțiune, și anume la dorința esprimată de Academie, dsa va vorbi despre viața și operele lui Petru Maior.

De unde să cumperăm costume naționale! Precum se șicie, în timpul mai nou costumele naționale se pörtă din ce în ce mai mult atât la baluri, cît și la alte solenități. Credem dar a face o plăcere cetitôrelor nôtre, anunciându-le, că de unde pot să-și cumpere cu mai multă inlesnire asemenea costume. Dela București din bazarul înființat de dōmnele membre ale societății „Furnica”, în casele Cheresteny de pe Calea Victoriei. De acolo se pot comandă costume românesce, covore, șorturi, pânză de casă, borangicuri cu prețurile cele mai reduse, lucrate la sate, după desemele cele mai simple și mai originale.

Hymen. Dl Ioan Marinescu, teolog absolut al diecesei oradane, la 20 l. c. își va serbă cununia cu domnișōra Maria Herman, nepōta dlui Petru Herman notar în Răbăgani.

Bal la Lugos. Români din Lugos nu au dat în carnavalul acesta un bal românesc, participă însă la celelalte baluri cari se arangază acolo. Astfel aflăm, că la balul din 1 l. c. a luat parte un frumos număr de dame române. Dintre celelalte ni se însămnă următoarele nume: dōmnele Sofia Simonescu, Livia Bezsán, Rosa Hațeg, Rezeiu, Novac din Făget, Aurelia Ianculescu, Diaconoviciu din Reșița, Chețan din Bozoviciu, Pop, Popoviciu.

Concert și bal românesc în Cluș. Junimea română dela universitatea din Cluș va da la 1 martie st. n. un concert însoțit de danț, în folosul societății de lectură „Julia” și în al fondului pentru înființarea unei școle române de fetițe în Cluș. În pausă se vor jucă danțurile populare: „Călușerul” și „Lunga”. Președintele comitetului arangiător e dl drd Teodor Mihályi, secretarul dl Iosif Turcu.

Bal românesc la Beiuș. Casina română din Beiuș, precum aflăm din ăiarele ungurești, va arangia la 24 l. c. bal în folosul bibliotecii sale.

Bal la Bozoviciu. Inteliginta română din Bozoviciu va da la 21 febr. un bal în folosul corului vocal

român care se va înființa acolo. Ofertele sînt a se trãmite la dõmna Viõra Cheþian, soþia dlui jude reg. de acolo Isidor Cheþian.

Bal la Seliþte. Pompierii din Seliþte de lângã Sibiu arãngiarã la 3 febr. st. n. o petrecere cu joc, care se þinã în edificiul școlei și avũ un succes bun. Acestã petrecere se dete în folosul reuniunii pompierilor de acolo.

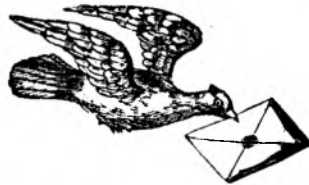
× **Societatea „România Junã“** a tinerimei romãne din Viena ni-a trãmis raportul seu anual pe anul administrativ dela 1 octombrie 1881, pãnã la 30 septembrie 1882. Din acesta scõtem urmãtoarele date: Conducerea Societãþii. a) Comitetul: Drd med. Constantin Popasu, president. Stud. techn. Emilian Popovici, vice-president. Stud. med. Iuliu T. Mera, secretar. Stud. techn. Eugeniu Zotta, secretar. Stud. jur. Ciril S. Vulcan cassar. Drd med. George Philippesco-Braesco, controlor. Stud. jur. Ștefan Petrovici, bibliotecar în semestrul I. Stud. silv. Simion Pop, bibliotecar în semestrul II. Stud. silv. Alesandru Pop, econom (care participã cu vot consultativ la ședinþele comitetului). b) Comisia literarã: Stud. filoz. Ioan S. Paul. Stud. med. Emiliu Codru Drãgușanul. Stud. filoz. Ioan C. Panþu. Stud. jur. Dimitrie S. Ștefan. Stud. techn. Iuliu Moišilu. c) Comisia revẽdõtore: În semestrul I. Stud. techn. Dimitrie Brãtian. Stud. filoz. Dionisiu Fãgãrașan. Stud. filoz. Solomon Haliþã. În semestrul II. Stud. filoz. Septimiu S. Albini. Stud. jur. Ștefan Petrovici. Stud. filoz. Silvestru Moldovan. Membri suplinitõri: Stud. med. Dimitrie Puhaci. Stud. med. Visarion Isipoescu. Stud. filoz. Ilie B. Gherghel. Societatea a avut 40 membrii onorari, 18 fondatori, 26 emeritaþi, 4 binefãcãtori, 46 ordinari, 2 extraordinari; a þinut 16 ședinþe ordinare și 1 extraordinarie festivã, în cari s'a cetit 9 lucrãri și 5 critice; biblioteca avũ 1097 opuri în 726 volume și 603 broșuri; cassa: fondul disponibil 1048 fl., fondul neatacabil 5344 fl.

Un romanþ din viaþa realã. Un diar prusian, „Gazeta poporului,“ scrie urmãtoarele: Un oficiar prusian de cavalerie, d. von B..., fiul generalului cu acest nume, fãcuse cunoștinþa, în timpul rãsboiului din urmã, a unei tinere franceze, fiica unui nobil Breton. Tinerii se simþirã atrași unul cãtrã altul, se iubirã și se logodirã în secret. Dupã terminarea rãsboiului, fãta pãrãsi, casa parintãscã și se mãritã cu logodnicul seu. Ei petrecurã o orã dintre cele mai fericite într'un oraș dupã marginea Rinului. Pãrinþii fetei, cari se împãcaserã în urmã cu tinerii cãsãtoriti, venirã într'o ði se le facã visitã în Germania. Regimentul dlui von B... se aflã în acel moment acolo, fiind chemat sã ia parte la manevre; pãrinþii dnei von B... i propuserã bãrbatului seu d'a o luã cu dãnșii la castelul lor pentru tot timpul cãt va þinã manevrele. Bãrbatul consimþi cu plãcere și dna von B... plecã cu pãrinþii sei. În timpul manevrelor, d. von B... primi scirea unei bõle grave a soþiei sale și, cãte-va ðile în urmã, o telegramã il anunþã, cã soþia sa a murit și ca sã se grãbescã a veni sã asiste la inormẽntare. Cãnd oficiarul prusian sosi în doliu, i se arãtã mormẽntul soþiei sale; desperarea sa fu fõrte mare, și se întõrse cu totul trist în Germania. Dupã câþi-va ani fãcũ cunoștinþa unei tinere germane pe care o luã de soþiã. Cei doi cãsãtoriti se iubiau fõrte mult și un copil care se nãscũ în urmã strinse și mai mult legãturile cari i uniau. Într'o sãrã d. von B... și a dõua sa soþie se aflãu sedẽnd în salon vorbind despre una și alta cu un oficiar, amic al dlui von B... cãnd o femeie cu trãsurile palide și sãrac imbrãcatã, intrã în camerã

și se apucã de gãtul stãpãnului casei, numindu'l dupã numele seu. Erã soþia cea d'ãntãii a dlui von B..., care fusese sechestratã de parinþii sei, din cauza urei contra naþionalitãþii bãrbatului seu, și care parvenise a se duce în Alsacia, unde una din prietenile sale i inlesnise mișlocul d'a merge sã își intãlnescã bãrbatul. Inþelege ori-cine scena ce s'a intãmplat în urma acestei întõrceri neasteptate. Dl. von B... se aflã într'o stare ce nu se põte descrie. Inaintea legeri numai ãntãia cãsãtorie este valabilã. De altã parte, el are, din a dõua cãsãtorie un copil pe care il iubesc pãnã la nebulie. Casul acesta a fost infãþișat inaintea împãratului Germaniei. Gazeta „Poporului“ din Berlin, care istorisescã acestã intimplare, ðice cã scie uumele pãrinþilor fetei sechestrãte.

Necrolõge. *Cornelia Coșariu* n. Cadariu, soþia dlui Nicolae Coșariu asesor la sedria orfanalã din Timișõra, a incetat din viaþã la 1 febr., în etate de 26 ani, jãlitã, afarã de consortele seu, de fiica sa Angelina, de pãrinþii sei Dionisiu și Emilia Cadar, de sõcra sa vãduva Veta Coșariu, de soro sa Anusca și de alþi numeroși consãngeni. — *Ioana Botoș*, soþia veteranului paroc gr. or. din Bocșa montanã Zaharia Botoș, a murit la 14/26 jan., în etate 68 ani. — *Camila Barnutiũ*, nãsc. Keller de Schleithem, soþia dlui Moise Dimitrie Bãrnutiũ, notar în Halmosd, a repausat la 27 januarie în etate de 32 ani. — *Maria Popescu n. Nasta*, soþia dlui Iosif Popescu, fost redactor al „Albinei Carpaþilor“ și actualminte inginer în Romãnia, a repausat la Sibiu, în etate de 21 ani. — *Aurelia Redean*, fiica dnei vãduve Ana Redean n. Boroș, a murit la Cluș, în 3 febr., în etate de 18 ani. — *Francisca Șendruc n. Urs*, soþia cãpitanului în pensiune dl Mateiu Șendruc, a incetat din viaþã la 27 jan. în Ohaba fãgãrașanã, jãlitã de soþul ei, de ginerele I. Lazariciu și de nepoþii Eugen și Cornelia.

Poșta Redacþiunii.

Dlui S. Fl. M. in S. Totdãuna vor fi bine primite. Aște se vor perendã în curẽnd.

Epoca de aur în literatura romãna. Se va publica dẽcã vom avẽ timp pentru transcrierea ortografiei. Dar nu șcim cãnd vom avẽ.

Reformele și caracterul lui Iuliu Cesar. Dar nu gãsești ceva de vr'un interes mai actual? Descrierea cataractei dela Niagarã a eșit deja în fõia noștrã. Alt ceva mai nou și în o limbã mai romãnescã!

Dlui I. P. in Bl. Vom întrebuintã-o.

La o blondina. Nu se admite.

Dnei N. M. n. B. in Iasi. Din 1874 nu mai avem la dispoziþiune nici un exemplar.

Dlui I. N. I. in Dr. Au sosit.

Cãlindarul sãptãmãnei.

Þiua sept.	st. n.		Numele sãntilor și sãrbãtorile.	Sõrele resare	Sõrele apune
	st. v.	st. n.			
Duminecã	30	11	(+) Sf. Ier. Vasilie.	7 5	5 25
Luni	31	12	Sf. Kiril și Ion.	7 5	5 26
Mãrþi	1	13	M. Trifon.	7 3	5 27
Mercuri	2	14	(+) Intimp. Dlui.	7 1	5 28
Joi	3	15	Sf. Simeon.	7 —	5 30
Vineri	4	16	Pãr. Isidor.	6 58	5 31
Sãmbetã	5	17	M. Agathia.	6 56	5 32

Proprietar, redactor respunðãtor și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipãriul lui Eugeniu Hollõsy în Oradea-mare Strada principlã nr. 274.